

ВІДГУК

офіційного опонента

доктора медичних наук, професора **Посохової Світлани Петрівни**

на дисертаційну роботу **Ворони Романа Миколайовича**

«Профілактика та лікування післяпологових кровотеч із використанням
вакуумної системи низького тиску»

поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії

в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина

(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: доктор медичних наук, професор кафедри акушерства і гінекології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика **Голяновський Олег Володимирович**.

Актуальність обраної теми дисертації

Післяпологові кровотечі залишаються однією з найбільш актуальних проблем сучасного акушерства та є провідною причиною материнської захворюваності й смертності як в Україні, так і у світі. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я, саме акушерські кровотечі зумовлюють майже чверть усіх випадків материнської смертності, а атонія матки є їх найпоширенішою причиною. Незважаючи на суттєвий прогрес у розвитку акушерської допомоги, широке впровадження активного ведення третього періоду пологів, використання сучасних утеротонічних препаратів, транексамової кислоти та інших органозберігальних технологій, проблема ефективної профілактики і лікування атонічних післяпологових кровотеч остаточно не вирішена.

Особливої актуальності ця проблема набуває в умовах збільшення частоти оперативного розродження, поширення вагітностей високого акушерського ризику, зростання кількості пацієнток із рубцем на матці, багатоплідною вагітністю, ожирінням та іншими чинниками, які значно підвищують

імовірність розвитку масивної крововтрати. Навіть за умови своєчасного застосування сучасних медикаментозних методів гемостазу у значної частини породіль виникає необхідність використання інвазивних органозберігальних або радикальних оперативних втручань, що нерідко супроводжується втратою репродуктивної функції.

У зв'язку з цим пошук нових ефективних, безпечних, економічно доступних та органозберігальних технологій профілактики й лікування післяпологових кровотеч є одним із пріоритетних напрямків сучасної акушерської науки.

Дисертаційна робота Ворони Романа Миколайовича присвячена саме вирішенню цього важливого науково-практичного завдання шляхом обґрунтування та впровадження вакуумної системи низького тиску у різних клінічних сценаріях розвитку атонічних післяпологових кровотеч. Проведене автором проспективне рандомізоване контрольоване дослідження із включенням 230 пацієнток дозволило всебічно оцінити клінічну ефективність запропонованої методики, визначити її місце серед сучасних способів органозберігального гемостазу та сформулювати практичні рекомендації щодо впровадження результатів у діяльність акушерських стаціонарів.

Враховуючи наведене, слід констатувати, що тема дисертаційної роботи є актуальною, своєчасною, має вагоме наукове та практичне значення і відповідає сучасним напрямкам розвитку акушерства, гінекології, перинатальної медицини та організації надання медичної допомоги при невідкладних акушерських станах. Вирішення даних питань і стало метою дисертаційного дослідження аспіранта Ворони Р.М..

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами

Тема дисертаційної роботи Ворони Р.М. узгоджується з науково-дослідними планами профільних кафедр та наукових установ у галузі охорони здоров'я, що реалізують комплексні програми з вивчення удосконалення тактики ведення пологів та профілактики акушерських ускладнень.

Дисертаційна робота є фрагментом наукового-дослідної теми кафедри акушерства та гінекології №1 НУОЗУ імені П.Л. Шупика «Прогнозування, профілактика і терапія акушерсько-гінекологічної патології на основі впровадження інноваційних технологій» (№ держреєстрації 0122U002407). Аспірант є співвиконавцем зазначеної НДР.

Результати оцінки наукового рівня дисертації та публікацій

Оцінка структури, змісту та форми дисертації.

Дисертація Ворони Романа Миколайовича побудована відповідно до чинних вимог до оформлення дисертаційних робіт на здобуття ступеня доктора філософії та має чітку логічну структуру.

Робота складається з анотацій українською та англійською мовами, переліку умовних скорочень, вступу, шести основних розділів, висновків, практичних рекомендацій та списку використаних джерел. Загальний обсяг дисертації становить 148 сторінок друкованого тексту, із яких 112 сторінок займає основний текст. Робота містить 8 таблиць, 5 рисунків та список літератури із 176 джерел, переважна більшість яких представлена сучасними міжнародними публікаціями.

Структура дисертації є логічною та послідовною. У вступі чітко обґрунтовано актуальність теми, визначено мету, завдання, об'єкт, предмет та методи дослідження, сформульовано наукову новизну й практичне значення отриманих результатів.

Огляд літератури виконано на високому рівні. Автором проаналізовано сучасні міжнародні рекомендації FIGO, ACOG, WHO та результати останніх клінічних досліджень, присвячених післяпологовим кровотечам, що дозволило аргументовано визначити місце власного дослідження серед сучасних наукових напрямків.

Розділ «Матеріали та методи дослідження» містить повний опис дизайну дослідження, критеріїв включення й виключення пацієнток, клінічних груп,

методів статистичного аналізу, що забезпечує можливість відтворення дослідження іншими науковцями.

Результати власних досліджень викладені логічно, супроводжуються необхідними таблицями та графічним матеріалом, що значно покращує сприйняття інформації. Обговорення результатів демонструє вміння автора критично аналізувати отримані дані, зіставляти їх із результатами інших дослідників та формулювати науково обґрунтовані висновки.

Дисертація написана сучасною українською науковою мовою, оформлена відповідно до встановлених вимог, істотних зауважень щодо її структури, оформлення та стилю викладення матеріалу не викликає.

Повнота викладу наукових положень, висновків та рекомендацій в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації.

За темою дисертаційного дослідження опубліковано 6 статей, усі в наукових виданнях, включених до переліку наукових фахових видань України віднесених до категорії «Б» з відповідного наукового напрямку, рекомендованих МОН України.

Основні положення дисертації були представлені на пленумі ГО» асоціації акушерів-гінекологів України» та науково-практичній конференції з міжнародною участю» Акушерство, гінекологія, репродуктологія: сьогодення та перспективи» (м. Ужгород, 2-3 жовтня 2025 року).

Наукова новизна результатів проведених досліджень та їх наукова обґрунтованість

Однією з найсуттєвіших переваг дисертаційної роботи Ворони Романа Миколайовича є її виражена наукова новизна, яка полягає у комплексному вирішенні актуальної проблеми сучасного акушерства — підвищенні ефективності профілактики та лікування атонічних післяпологових кровотеч шляхом застосування інноваційної вакуумної системи низького тиску.

Автором вперше в Україні виконано проспективне рандомізоване контрольоване клінічне дослідження, у якому проведено комплексну оцінку ефективності використання вакуумної системи низького тиску не лише як лікувального, а й профілактичного методу при різних клінічних сценаріях розвитку післяпологових кровотеч. Такий підхід значно розширює сучасні уявлення про можливості застосування органозберігальних технологій у невідкладному акушерстві.

Важливим науковим досягненням дисертаційної роботи є отримання переконливих клінічних доказів того, що використання запропонованої методики дозволяє достовірно зменшити обсяг інтраопераційної та післяпологової крововтрати, скоротити частоту розвитку атонічних кровотеч, знизити потребу у застосуванні додаткових утеротонічних препаратів, гемотрансфузійної терапії та радикальних оперативних втручань. Отримані результати мають важливе значення для подальшого розвитку сучасних органозберігальних підходів до лікування акушерських кровотеч.

Безперечною перевагою дослідження є те, що автор не обмежився аналізом окремої клінічної ситуації, а здійснив комплексне вивчення ефективності запропонованої технології у трьох найбільш клінічно значущих сценаріях: профілактиці післяпологових кровотеч після вагінальних пологів, лікуванні ранньої рефрактерної атонічної кровотечі та профілактиці кровотечі під час кесаревого розтину. Саме такий підхід дозволив отримати результати, які можуть бути безпосередньо використані в повсякденній клінічній практиці.

Наукову цінність роботи суттєво підсилює патогенетичне обґрунтування механізму дії вакуумної системи низького тиску. Автором переконливо показано, що створення контрольованого негативного тиску забезпечує швидке спорожнення порожнини матки від крові та згустків, стимулює скоротливу активність міометрія, сприяє зближенню стінок матки та створює оптимальні умови для фізіологічного гемостазу. Такий механізм суттєво відрізняється від традиційних методів механічної тампонади та є патогенетично обґрунтованим.

Отримані автором результати не суперечать сучасним міжнародним уявленням щодо патогенезу післяпологових кровотеч, водночас суттєво доповнюють існуючі наукові дані стосовно можливостей застосування вакуум-індукованого гемостазу в акушерській практиці. Це дозволяє розглядати дисертаційну роботу як вагомий внесок у розвиток сучасного акушерства та органозберігальної хірургії.

Оцінка рівня виконання поставленого наукового завдання та рівня оволодіння здобувачем методологією наукової діяльності

Аналіз змісту дисертаційної роботи свідчить, що Ворона Роман Миколайович повністю виконав поставлене наукове завдання, досяг визначеної мети дослідження та успішно вирішив актуальну проблему сучасного акушерства щодо оптимізації профілактики та лікування атонічних післяпологових кровотеч шляхом впровадження інноваційної вакуумної системи низького тиску. Поставлені у роботі завдання є взаємопов'язаними, логічно сформульованими та повністю реалізованими у процесі виконання дослідження.

Дисертаційна робота виконана відповідно до сучасних принципів клінічних наукових досліджень. Автором обґрунтовано обрано дизайн дослідження, визначено критерії включення та виключення пацієнток, сформовано репрезентативні клінічні групи, застосовано адекватні методи клінічного, лабораторного та інструментального обстеження, що забезпечило отримання достовірних і статистично обґрунтованих результатів.

Важливою перевагою роботи є комплексний підхід до вирішення поставленої проблеми. Автор не обмежився лише оцінкою клінічної ефективності запропонованої технології, а здійснив її дослідження у трьох різних клінічних ситуаціях, що дозволило всебічно оцінити можливості застосування вакуумної системи низького тиску як у профілактиці, так і в лікуванні післяпологових кровотеч. Такий підхід свідчить про високий рівень планування дослідження та правильний вибір методологічних підходів.

Позитивної оцінки заслуговує використання сучасних статистичних методів аналізу, що дозволило автору об'єктивно оцінити ефективність запропонованої методики, підтвердити достовірність отриманих результатів та мінімізувати вплив випадкових чинників. Інтерпретація результатів є логічною, послідовною та базується на принципах доказової медицини.

Практичне значення отриманих результатів

Практичне значення дисертаційної роботи Ворони Романа Миколайовича є беззаперечним і визначається спрямованістю дослідження на вирішення одного з найбільш актуальних завдань сучасного акушерства — підвищення ефективності профілактики та лікування атонічних післяпологових кровотеч із застосуванням сучасної органозберігальної технології гемостазу.

Запропонована автором вакуумна система низького тиску є патогенетично обґрунтованим методом, що дозволяє суттєво підвищити ефективність консервативного гемостазу, скоротити час до досягнення стійкого гемостазу та зменшити загальний обсяг крововтрати. Практична цінність роботи полягає не лише у доведенні клінічної ефективності запропонованої методики, а й у розробленні чітких рекомендацій щодо її застосування залежно від клінічної ситуації.

Отримані результати свідчать, що впровадження вакуумної системи низького тиску дозволяє достовірно зменшити частоту розвитку атонічних післяпологових кровотеч, знизити потребу у застосуванні додаткових утеротонічних препаратів, гемостатичної та гемотрансфузійної терапії, а також суттєво скоротити кількість інвазивних органозберігальних і радикальних оперативних втручань. Особливого значення набуває можливість зменшення частоти виконання гістеректомії, що безпосередньо сприяє збереженню репродуктивної функції жінок репродуктивного віку.

Важливою перевагою запропонованої методики є її універсальність. Автор переконливо продемонстрував ефективність використання вакуумної системи низького тиску як при профілактиці післяпологових кровотеч після вагінальних

пологів, так і під час кесаревого розтину, а також при лікуванні ранньої рефрактерної атонічної післяпологової кровотечі. Такий комплексний підхід значно розширює можливості її практичного використання в акушерських стаціонарах різного рівня надання медичної допомоги.

Таким чином, результати дисертаційної роботи мають вагомe практичне значення для сучасного акушерства, сприяють удосконаленню алгоритмів профілактики та лікування післяпологових кровотеч, підвищують ефективність органозберігальних технологій гемостазу та можуть бути рекомендовані до широкого впровадження у практику закладів охорони здоров'я.

Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

При детальному розгляді дисертаційної роботи порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації) не було виявлено.

Зауваження і побажання щодо змісту та оформлення дисертації

Загалом дисертаційна робота справляє позитивне враження, виконана на високому науковому та методичному рівні, однак у процесі ознайомлення з нею виникли окремі зауваження та побажання, які мають переважно дискусійний характер і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

1. У розділі огляду літератури автор детально висвітлив сучасні підходи до профілактики та лікування післяпологових кровотеч, проте доцільним було б більш широко представити результати останніх міжнародних багатоцентрових досліджень щодо використання вакуум-індукованої тампонади матки, а також провести їх критичне порівняння із запропонованою автором методикою.

2. У роботі переконливо доведено клінічну ефективність вакуумної системи низького тиску, однак було б доцільно доповнити дослідження аналізом віддалених результатів лікування, зокрема оцінкою менструальної та репродуктивної функції жінок після застосування запропонованої методики.

3. Автором досліджено ефективність вакуумної системи у трьох клінічних сценаріях, однак окремий аналіз її результативності залежно від паритету, віку породіль, індексу маси тіла чи наявності рубця на матці міг би ще більше підвищити практичну цінність дослідження.

4. У роботі наведено результати застосування вакуумної системи низького тиску, проте більш детальний аналіз можливих технічних труднощів, обмежень використання методу та потенційних ускладнень зробив би практичні рекомендації ще більш повними.

5. Представляючи результати статистичного аналізу, доцільно було б у низці таблиць додатково навести довірчі інтервали для основних клінічних показників, що відповідає сучасним вимогам доказової медицини та полегшує інтерпретацію отриманих результатів.

6. З огляду на високу клінічну ефективність запропонованої методики перспективним напрямком подальших досліджень могло б стати проведення багатоцентрового рандомізованого дослідження із залученням більшої кількості акушерських стаціонарів різних рівнів надання медичної допомоги, що дозволило б остаточно підтвердити універсальність отриманих результатів.

Наведені зауваження та побажання мають рекомендаційний характер, не зменшують наукової новизни, теоретичної та практичної цінності дисертаційної роботи і не впливають на її загальну позитивну оцінку.

У порядку дискусії бажано почути відповідь на кілька питань:

1. У дисертаційному дослідженні Ви продемонстрували високу ефективність вакуумної системи низького тиску у профілактиці та лікуванні атонічних післяпологових кровотеч. Як, на Вашу думку, має виглядати місце цієї методики в сучасному покроковому алгоритмі лікування післяпологових кровотеч відповідно до рекомендацій FIGO та ACOG: до внутрішньоматкової балонної тампонади, після неї чи як альтернативний метод?

2. Чи вважаєте Ви доцільним застосування вакуумної системи низького тиску у пацієток із патологічним прикріпленням плаценти (Placenta Accreta

Spectrum), чи її використання має бути обмежене лише випадками атонічної післяпологової кровотечі?

Висновок

Дисертаційна робота Ворони Романа Миколайовича на тему «Оптимізація лікування та профілактики атонічних післяпологових кровотеч з упровадженням інноваційних методик гемостазу», подана на здобуття ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», є завершеною самостійною науковою працею, у якій отримано нові науково обґрунтовані результати, що мають істотне значення для розвитку сучасного акушерства та гінекології.

За актуальністю обраної теми, науковою новизною, методологічним рівнем виконання, обґрунтованістю сформульованих положень і висновків, практичною значущістю отриманих результатів та їх упровадженням у діяльність закладів охорони здоров'я дисертаційна робота повністю відповідає вимогам, що висуваються до дисертацій на здобуття ступеня доктора філософії.

Результати дослідження є достовірними, базуються на достатньому клінічному матеріалі, сучасних методах дослідження та адекватній статистичній обробці. Висновки логічно впливають із отриманих результатів, повністю відповідають поставленій меті та завданням дослідження і мають належне теоретичне та практичне обґрунтування.

Основні положення дисертації достатньою мірою апробовані та висвітлені у наукових публікаціях автора, що відповідають вимогам Міністерства освіти і науки України. Зміст опублікованих праць повністю відображає результати виконаного дослідження.

У дисертаційній роботі не виявлено текстових запозичень без відповідних посилань на джерела, фактів фабрикації, фальсифікації чи інших порушень принципів академічної доброчесності. Дослідження виконано з дотриманням етичних норм проведення клінічних наукових досліджень.

Висловлені зауваження мають рекомендаційний і дискусійний характер, не знижують наукової цінності роботи та не впливають на її загальну позитивну оцінку.

Таким чином, дисертаційна робота Ворони Романа Миколайовича «Оптимізація лікування та профілактики атонічних післяпологових кровотеч з упровадженням інноваційних методик гемостазу» є завершеним самостійним науковим дослідженням, що містить нові науково обґрунтовані результати, які розв'язують важливе науково-практичне завдання сучасного акушерства щодо підвищення ефективності профілактики та лікування атонічних післяпологових кровотеч шляхом застосування інноваційної вакуумної системи низького тиску.

Офіційний рецензент:

доктор медичних наук, професор кафедри акушерства та гінекології

Одеського національного медичного університету

Посохова С.П.